

LEGE Nr. 36 din 12 mai 1995

notarilor publici și a activității notariale

EMITENT • PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Publicat în MONITORUL OFICIAL NR. 92 din 16 mai 1995

Data intrării în vigoare 16-05-1995

Parlamentul României adopta prezenta lege.

Capitolul 1 Dispoziții generale

Articolul 1

Activitatea notarială asigură persoanelor fizice și juridice constatarea raporturilor juridice civile sau comerciale nelitigioase, precum și exercițiul drepturilor și ocrotirea intereselor, în conformitate cu legea.

Articolul 2

Activitatea notarială se realizează de notarii publici prin acte notariale și consultații juridice notariale, în condițiile prezentei legi.

Articolul 3

Notarul public este investit să îndeplinească un serviciu de interes public și are statutul unei funcții autonome.

Articolul 4

Actul îndeplinit de notarul public, purtând sigiliul și semnatura acestuia, este de autoritate publică și are forța probantă prevăzută de lege.

Articolul 5

Acele notariale pot fi efectuate și de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, precum și de alte instituții în condițiile și limitele prevăzute de lege.

Articolul 6

Notarii publici și celelalte instituții prevăzute la art. 5, care desfășoară activitate notarială, au obligația să verifice ca actele pe care le instrumentează să nu cuprindă clauze contrare legii și bunelor moravuri, să ceară și să dea lămuriri părților asupra conținutului acestor acte spre a se convinge că le-au înțeles sensul și le-au acceptat efectele, în scopul prevenirii litigiilor.

În cazul în care actul solicitat este contrar legii și bunelor moravuri, notarul public va refuza întocmirea lui.

Dacă înscrisul prezentat are un conținut îndoielnic, iar notarul public nu poate refuza instrumentarea actului, va atrage atenția părților asupra consecințelor juridice la care se expun și va face mențiune expresă în act.

Dacă partea se opune la inserarea mențiunii, notarul public va refuza întocmirea actului.

Articolul 7

Activitatea notarială se desfășoară în mod egal pentru toate persoanele, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

Capitolul 2 Competența notarilor publici

Articolul 8

Notarul public îndeplinește următoarele acte notariale:

- a) redactarea înscrisurilor cu conținut juridic, la solicitarea părților;
- b) autentificarea înscrisurilor redactate de notarul public, de parte personal sau de avocat;
- c) procedura succesoră notarială;
- d) certificarea unor fapte, în cazurile prevăzute de lege;
- e) legalizarea semnăturilor de pe înscrisuri, a specimenelor de semnatura, precum și a sigiliilor;
- f) darea de dată certă înscrisurilor prezentate de părți;
- g) primirea în depozit a înscrisurilor și a documentelor prezentate de părți;
- h) actele de protest al cambiiilor, al biletelor la ordin și al cecurilor;
- i) legalizarea copiilor de pe înscrisuri;
- j) efectuarea și legalizarea traducerilor;
- k) eliberarea de duplicate de pe actele notariale pe care le-a întocmit;
- l) orice alte operațiuni prevăzute de lege.

Articolul 9

Notarii publici dau consultații juridice în materie notarială, altele decât cele referitoare la conținutul actelor pe care le îndeplinesc și participa, în calitate de specialiști desemnați de părți, la pregătirea și întocmirea unor acte juridice cu caracter notarial.

Articolul 10

În îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin, notarul public are competența generală, cu excepțiile prevăzute în situațiile următoare:

- a) procedura succesoră notarială este de competența notarului public din biroul notarial situat în circumscripția teritorială a judecătorei în care defunctul și-a avut ultimul domiciliu;
- b) în cazul mostenirilor succesive, moștenitorii pot alege competența oricăruia dintre birourile notariale din circumscripția teritorială a judecătorei în care și-a avut ultimul domiciliu acela dintre autori care a decedat cel din urma;
- c) actele de protest al cambiilor, biletelor la ordin și cecurilor se fac de notarul public din circumscripția teritorială a judecătorei în care urmează a se face plata;
- d) eliberarea duplicatelor și reconstituirea actelor notariale se fac de notarul public în al cărui birou se afla originalul acestora.

Articolul 11

Conflictele de competență între birourile notarilor publici situate în aceeași circumscripție a unei judecătorei se soluționează de acea judecătoreie, la sesizarea părții interesate. Hotărârea judecătorei este definitivă.

Când conflictul intervine între birouri notariale situate în circumscripții diferite, competența aparține judecătorei în a cărei circumscripție se afla biroul de notar public cel din urma sesizat.

Articolul 12

Secretarii consiliilor locale ale comunelor și orașelor unde nu funcționează birouri ale notarilor publici vor îndeplini, la cererea părților, următoarele acte notariale:

- a) legalizarea semnăturilor de pe înscrisurile prezentate de părți;
- b) legalizarea copiilor de pe înscrisuri, cu excepția înscrisurilor sub semnatura privată.

Actele prevăzute la alin. 1, în cazul în care depunerea lor este necesară la unele instituții sau agenți economici, vor fi îndeplinite de acestea.

Articolul 13

Activitatea notarială a misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României se desfășoară pe baza legii române și a înțelegerilor internaționale la care România este parte, precum și potrivit uzantelor internaționale.

La cererea persoanelor fizice având cetățenia română, precum și a persoanelor juridice române, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României îndeplinesc următoarele acte notariale:

- a) redactarea de înscrisuri în vederea autentificării sau legalizării semnăturii;
- b) autentificarea înscrisurilor;
- c) legalizarea sigiliilor și a semnăturilor;
- d) darea de data certa înscrisurilor prezentate de părți;
- e) certificarea unor fapte;
- f) legalizarea de copii de pe înscrisuri;
- g) efectuarea și legalizarea traducerilor;
- h) primirea în depozit a înscrisurilor și documentelor prezentate de părți;
- i) eliberarea de duplicate de pe actele notariale întocmite de misiunile diplomatice sau oficiile consulare.

Activitățile notariale prevăzute la alin. 2 lit. c), f) și g) pot fi îndeplinite, de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, și la cererea persoanelor fizice sau juridice străine, în măsura în care legile și reglementările statului de reședință nu se opun.

Actele notariale se îndeplinesc la sediile misiunilor diplomatice sau oficiilor consulare, precum și la bordul navelor și aeronavelor sub pavilion românesc care se afla stationate în raza de activitate a acestor organe, precum și la domiciliul cetățeanului român ori în alt loc, dacă acest lucru este prevăzut în convențiile internaționale la care România și statul de reședință sunt părți sau legea locală nu se opune.

Capitolul 3

Organizarea activității notarilor publici

Secțiunea 1

Organizarea și funcționarea birourilor notarilor publici

Articolul 14

Activitatea notarilor publici se desfășoară în cadrul unui birou, în care pot funcționa unul sau mai mulți notari publici asociați, cu personalul auxiliar corespunzător.

Prin asociere, notarul public nu-și pierde dreptul de birou notarial individual.

Notarul public sau notarii publici asociați, titulari ai unui birou, pot angaja notari stagiați, traducători, alt personal de specialitate, precum și personal administrativ și de serviciu necesar activității notariale.

Evidența birourilor de notari publici și lucrările privind numirea și încetarea funcției notarilor publici se întocmesc de personalul de specialitate notarială din Ministerul Justiției.

Articolul 15

În circumscripția unei judecătoria pot funcționa unul sau mai multe birouri de notari publici. Numărul notarilor publici și al birourilor în care aceștia își desfășoară activitatea se stabilește de ministrul justiției, la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici.

Numărul de notari publici se actualizează anual de către ministrul justiției, potrivit propunerilor Camerelor Notarilor Publici și, cu prioritate, în raport cu numărul notarilor stagiați care au promovat examenul de notar public.

În cazul în care în circumscripția unei judecătoria funcționează mai multe birouri de notari publici, competența teritorială a fiecăruia se întinde pe tot cuprinsul acelei circumscripții.

Articolul 16

Notar public poate fi cel care îndeplinește următoarele condiții:

- a) are numai cetățenia română și domiciliul în România și are capacitatea de exercițiu al drepturilor civile;
- b) este licențiat în drept - științe juridice - sau doctor în drept;
- c) nu are antecedente penale;
- d) se bucura de o bună reputație;
- e) cunoaște limba română;
- f) este apt din punct de vedere medical pentru exercitarea funcției;
- g) a îndeplinit timp de 2 ani funcția de notar stagiar și a promovat examenul de notar public sau a exercitat timp de 5 ani funcția de notar, judecător, procuror, avocat sau o alta funcție de specialitate juridică și dovedește cunoștințele necesare funcției de notar public.

Articolul 17

Notarul public este numit de ministrul justiției, la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici, în baza cererii celui interesat și după ce face dovada îndeplinirii cerințelor arătate la art. 16.

Articolul 18

Înainte de a-și începe activitatea, în termen de 60 de zile de la numire, notarul public este obligat să-și înregistreze biroul la Curtea de apel în circumscripția căreia își are sediul biroul de notar public. Pentru înregistrarea biroului, notarul public va prezenta sigiliul și specimenul de semnatura.

Ministrul justiției poate, în cazuri temeinic justificate, să prelungească acest termen.

Neîndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. 1 atrage revocarea numirii notarului public.

Articolul 19

După îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 18, notarul public va depune jurământul în fața ministrului justiției și a președintelui Uniunii Naționale a Notarilor Publici sau a reprezentanților acestora.

Jurământul are următorul conținut:

"Jur să respect Constituția și legile țării, să-mi îndeplinesc cu onoare și credibilitate publică, cu conștiința și fără partinire atribuțiile ce-mi revin și să păstrez secretul profesional. Asa să-mi ajute Dumnezeu!"

Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a notarului public.

Notarul public fără confesiune va depune jurământul fără formula religioasă, pe conștiința și onoare.

Articolul 20

Poate fi notar stagiar cel care:

- a) îndeplinește condițiile prevăzute la art. 16 lit. a) - f);
- b) este angajat într-un birou de notar public;
- c) se afla în perioada de stagiul până la promovarea examenului de notar public.

Articolul 21

Notarul public poate delega pe notarul stagiar să îndeplinească următoarele atribuții:

- a) efectuarea lucrărilor de secretariat;
- b) legalizarea copiilor de pe înscrisuri;
- c) legalizarea semnăturii traducătorului;
- d) darea de data certa a înscrisurilor prezentate de părți;
- e) redactarea unor proiecte de înscrisuri cu conținut juridic.

Condițiile de încheiere a contractului de muncă și formarea profesională a notarului stagiar sunt în sarcina Camerei Notarilor Publici și se stabilesc prin statutul Uniunii Naționale a notarilor Publici.

Articolul 22

Examenul de notar public se susține în fața unei comisii formate din: un membru al Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici, reprezentantul Ministerului Justiției, un membru al corpului didactic din învățământul superior de specialitate și doi notari publici cu pregătire și prestigiu profesional, desemnați în condițiile prevăzute în regulamentul de aplicare a prezentei legi.

Articolul 23

Calitatea de notar public încetează:

- a) la cerere;
- b) prin pensionare sau în cazul constatării incapacității de muncă, în condițiile legii;
- c) prin desființarea biroului notarului public, urmată de neexercitarea fără justificare de către titularul acestuia a profesiei, în condițiile legii, într-un alt birou de notar public, în termen de 6 luni;
- d) prin excluderea din profesie, dispusă ca sancțiune disciplinară, în condițiile prezentei legi;
- e) în cazul vadiței sale incapacități profesionale, constatată în urma unor inspecții repetate;
- f) în cazul condamnării definitive pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave sau care aduce atingere prestigiului profesiei;
- g) în cazul în care notarul public nu mai îndeplinește condițiile prevăzute de art. 16 lit. a), d) și f).

Încetarea calității de notar public se constata sau se dispune, după caz, de ministrul justiției.

Articolul 24

Exercițiul funcției de notar public se suspenda:

- a) în caz de incompatibilitate;
- b) în situațiile prevăzute la art. 41 lit. c) și art. 42 din prezenta lege;
- c) în caz de neachitare a obligațiilor bănești profesionale, după 6 luni de la scadenta acestora, până la achitarea debitului;
- d) în caz de incapacitate temporară de muncă.

Articolul 25

Suspendarea se dispune de ministrul justiției, la solicitarea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici.

Încetarea suspendării se poate dispune cu respectarea condiției prevăzute în alineatul precedent.

Secțiunea 2 Camera Notarilor Publici

Articolul 26

În circumscripția fiecărei Curți de apel funcționează câte o Camera a Notarilor Publici, cu personalitate juridică.

Din Camera fac parte toți notarii publici care funcționează în circumscripția Curții de apel.

Camera Notarilor Publici este condusă de un colegiu director format dintr-un președinte, un vicepreședinte și 3 - 5 membri. Colegiul director este ales de adunarea generală a membrilor Camerei, pentru o perioadă de 3 ani, dintre notarii publici.

Președintele Colegiului director va primi o indemnizație al carei quantum se va stabili de adunarea generală.

Colegiul director va avea un secretar salarizat și personal auxiliar, în numărul și în structura stabilite de adunarea generală a notarilor publici din județele ce compun circumscripția Camerei.

Colegiul director al Camerei Notarilor Publici are următoarele atribuții:

- a) rezolva plingerile părților împotriva notarilor publici și a notarilor stagiați, luând măsurile corespunzătoare și aducându-le la cunoștința Uniunii Naționale a Notarilor Publici;
- b) deleagă, în cazuri excepționale, pentru o perioadă determinată, un notar public, din aceeași circumscripție a judecătoreiei, care să asigure funcționarea unui alt birou de notar public, cu încunoștințarea Uniunii Naționale a Notarilor Publici. Cheltuielile cu delegarea se suportă din veniturile biroului notarului public la care este delegat;
- c) informează Uniunea Națională a Notarilor Publici în legătură cu activitatea birourilor notarilor publici, asupra necesarului de notari publici și notari stagiați și face recomandări cu privire la persoanele ce urmează să fie propuse de uniune numirea lor în funcția de notar public de către ministrul justiției;
- d) reprezintă Camera în relațiile cu terții la nivelul circumscripției Curții de apel;
- e) întocmește documentarea juridică și asigura consultarea în informarea curentă a notarilor publici;
- f) ține evidența veniturilor și cheltuielilor Camerei și a contribuției membrilor săi;
- g) procura datele și lucrările necesare pentru Buletinul Notarilor Publici și asigura difuzarea acestuia;
- h) îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege și de regulament.

Secțiunea 3 Uniunea Națională a Notarilor Publici

Articolul 27

Notarii publici din România se constituie în Uniunea Națională a Notarilor Publici, organizație profesională cu personalitate juridică, care își alege un consiliu de conducere și alte organe stabilite prin statutul propriu.

Articolul 28

Consiliul Uniunii Naționale a Notarilor Publici este constituit din cîte un reprezentant al fiecărei Camere a Notarilor Publici, din care se alege președintele și doi vicepreședinți, în condițiile stabilite prin statutul uniunii.

Consiliul uniunii are următoarele atribuții:

- a) propune ministrului justiției numirea, suspendarea, revocarea ori încetarea calității de notar public;
- b) propune ministrului justiției numărul necesar al birourilor de notari publici și condițiile de desfășurare a examenelor de notari publici;
- c) stabilește, cu aprobarea ministrului justiției, onorariile minimale pentru serviciile prestate de notarii publici;
- d) aproba cotele de contribuție ale birourilor notarilor publici la Camera, precum și cele ale Camerelor la Uniunea Națională a Notarilor Publici, potrivit statutului acesteia;
- e) reprezintă Uniunea Națională a Notarilor Publici în raporturile cu terții, pe plan intern și internațional;
- f) îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege sau de regulament.

Articolul 29

În cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici se va organiza și va funcționa o casa de asigurări pentru garantarea responsabilității civile a notarilor publici, cu personalitate juridică, în condițiile stabilite prin statut propriu, aprobat de Uniunea Națională a Notarilor Publici.

Capitolul 4

Drepturile și îndatoririle notarilor publici

Secțiunea 1

Drepturile notarilor publici

Articolul 30

Notarii publici își exercită personal profesiunea și se bucura de stabilitate în funcție, neputînd fi mutați în alta localitate fără acordul lor.

Articolul 31

Notarii publici nu pot fi cercetați, perchezitionați, reținuți sau trimiși în judecata penală sau contravențională, fără avizul ministrului justiției, pentru fapte săvârșite în legătură cu exercițiul activităților profesionale.

Articolul 32

Notarii publici au dreptul la onorarii pentru fiecare serviciu prestat, în conformitate cu art. 28 alin. 2 lit. c).

Articolul 33

Notarul public are dreptul la concediu de odihnă, în condițiile stabilite prin statut.

Articolul 34

Notarii publici beneficiază de drepturile de asigurări sociale pe baza contribuției la sistemul asigurărilor sociale de stat, în condițiile legii.

Articolul 35

Exercitarea profesiei de notar public este incompatibilă cu:

- a) desfășurarea unei activități salarizate, cu excepția:
 - activității didactice universitare;
 - activității literare și publicistice;
 - calității de deputat sau senator, ori a celei de consilier în consiliile județene sau locale, pe durata mandatului;
- b) desfășurarea unor activități comerciale, direct sau prin persoane interpuse;
- c) calitatea de asociat într-o societate în nume colectiv, de asociat comanditat în societățile în comandită simplă sau pe acțiuni, administrator al unei societăți cu răspundere limitată, președinte al unui consiliu de administrație, membru al consiliului de conducere, director general sau director al unei societăți pe acțiuni, administrator al unei societăți civile.

Secțiunea 2

Îndatoririle și răspunderile notarilor publici

Articolul 36

Notarii publici și personalul birourilor notariale au obligația să păstreze secretul profesional cu privire la actele și faptele despre care au luat cunoștința în cadrul activității lor, chiar și după încetarea funcției, cu excepția cazurilor în care legea sau părțile interesate îi eliberează de aceasta obligație.

Articolul 37

Notarul public nu poate absenta mai mult de 5 zile consecutiv, fără a asigura functionalitatea biroului sau, în condițiile legii.

În cazul nerespectării dispozițiilor alin. 1, Camera Notarilor Publici poate delega, după caz, un alt notar public pentru îndeplinirea atribuțiilor notarului public absent, în condițiile prevăzute de statutul uniunii.

Articolul 38

Răspunderea civilă a notarului public poate fi angajată, în condițiile legii civile, pentru încălcarea obligațiilor sale profesionale, atunci când acesta a cauzat un prejudiciu.

Asigurarea de răspundere profesională a notarului public se realizează prin casa de asigurări, constituită în acest scop.

Articolul 39

Răspunderea disciplinară a notarului public intervine pentru următoarele abateri:

- a)** întârziere sau neglijența în efectuarea lucrărilor;
- b)** lipsa nejustificată de la birou;
- c)** nerespectarea secretului profesional;
- d)** comportament care aduce atingere onoarei sau probitatii profesionale.

Articolul 40

Acțiunea disciplinară se exercită de Colegiul director și se judeca de Consiliul de disciplina.

Pentru suspendarea din funcție sau excluderea din profesie este obligatorie o cercetare prealabilă, care se efectuează de către Colegiul director.

Audierea celui în cauză este obligatorie, acesta fiind îndreptățit să ia cunoștința de conținutul dosarului și să-și formuleze apărarea.

Consiliul de disciplina citează părțile și pronunță o hotărâre motivată, care se comunică acestora.

Împotriva hotărârii părțile pot face contestație la Consiliul uniunii, în termen de 10 zile de la comunicare.

Hotărârea Consiliului uniunii poate fi atacată la instanța judecătorească competență, civilă sau de contencios administrativ, după caz.

Hotărârea definitivă se comunică și Ministerului Justiției.

Procedura judecării abaterilor disciplinare se stabilește prin regulament.

Articolul 41

Sancțiunile disciplinare se aplică în raport cu gravitatea faptelor și constau în:

- a)** observatie scrisă;
- b)** amenda de la 50.000 lei la 200.000 lei, care se face venit la bugetul Camerei Notarilor Publici. Neachitarea în termen de 30 de zile de la data rămânerei definitive a hotărârii atrage suspendarea de drept a notarului public până la achitarea sumei.

Hotărârea definitivă constituie titlu executoriu;

- c)** suspendarea din funcție pe o durată de maximum 6 luni;
- d)** excluderea din profesie.

Articolul 42

În cazul în care împotriva notarului public s-a luat măsura arestării preventive, ministrul justiției, la propunerea Consiliului Uniunii Naționale a Notarilor Publici, va lua măsura suspendării din funcție până la soluționarea cauzei penale, potrivit legii.

Dacă hotărârea de condamnare a rămas definitivă și ea se referă la infracțiunile prevăzute de art. 23 lit. f) din lege, cu acea data ministrul justiției dispune excluderea din profesie a notarului public condamnat.

Sigiliul, registrele și lucrările notarului public suspendat sau exclus vor fi depuse la Camera Notarilor Publici, sub luare de dovada.

Capitolul 5

Procedura actelor notariale

Secțiunea 1

Dispoziții comune

Articolul 43

Toate actele notariale se îndeplinesc la cerere.

Înscrisurile redactate de părți sau, după caz, de reprezentanții lor legali sau conventionali vor fi verificate cu privire la îndeplinirea condițiilor de fond și forma, notarul public putindu-le aduce modificările și completările corespunzătoare, cu acordul părților.

Înscrisurile referitoare la actele notariale se redactează potrivit voinței părților și în condițiile prevăzute de lege.

Înscrisurile vor fi redactate citet, îngrijit și fără prescurtări; mențiunile în cifre se vor înscrie și în litere, iar locurile goale se vor completa prin tragere de linii.

În cadrul lucrărilor de îndeplinire a actelor notariale, notarul public stabilește identitatea, domiciliul și capacitatea părților, în afară cazurilor în care se solicita dare de data certa, întocmirea de copii legalizate sau acordarea de consultații juridice notariale.

Articolul 44

Înscrisurile pentru care legea prevede forma autentică vor fi redactate numai de notari publici, de avocatul părților interesate sau de consilierul juridic ori reprezentantul legal al persoanei juridice. Persoanele care au pregătire juridică superioară vor putea redacta înscrisurile în care figurează ca parte, ele, sotii, ascendenții sau descendenții lor.

Consultatiile date de notarul public în domeniul juridic notarial sunt scrise sau verbale și se dau persoanelor fizice sau juridice, la solicitare sau pe bază de contract cu durata determinată.

Articolul 45

Notarul public are obligația să deslusească raporturile reale dintre părți cu privire la actul pe care vor să-l încheie, să verifice dacă scopul pe care îl urmăresc este în conformitate cu legea și să le dea îndrumările necesare asupra efectelor lui juridice.

De asemenea, el trebuie să ceară părților, ori de câte ori este cazul, documentele justificative și autorizațiile necesare pentru încheierea actului sau, la cererea acestora, să obțină el însuși documentația necesară.

Actele din care rezultă drepturi ce urmează a fi supuse publicității mobiliare sau imobiliare se vor comunica de îndată, la locul unde se ține această evidență, de notarul public, care va face și demersurile necesare în numele titularilor pentru aducerea la îndeplinire a tuturor lucrărilor de publicitate. Se exceptează cazul în care părțile interesate vor cere în scris să îndeplinească ele însele formalitățile de mai sus.

În vederea îndeplinirii obligațiilor ce-i revin potrivit alin. 2 și 3, notarul public va avea acces liber la birourile de publicitate mobilă și imobiliară.

Notarul public nu poate refuza îndeplinirea actului notarial solicitat decât în condițiile arătate la art. 6.

Articolul 46

Organele de ordine publică vor acorda sprijin notarilor publici, în cazul în care aceștia sunt împiedicați să-și exercite atribuțiile. De asemenea, autoritățile administrației publice locale au obligația să acorde notarilor publici concursul solicitat pentru îndeplinirea actelor notariale.

Articolul 47

Actele solicitate de părți și orice acte de procedura notarială de întocmesc în limba română.

Cetățenilor aparținând minorităților naționale sau persoanelor care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română li se acordă posibilitatea de a lua cunoștința de cuprinsul actului printr-un interpret. Funcția de interpret public poate fi îndeplinită, în afară de notarul public, și de un angajat din cadrul biroului notarial, care cunoaște limba acelei persoane, precum și de traducătorii autorizați.

Actele redactate de părți și prezentate pentru efectuarea operațiunilor notariale vor fi în limba română.

La cererea justificată a părților, notarul public poate îndeplini acte în legătură cu înscrisurile întocmite de părți într-o altă limbă decât cea română, numai dacă notarul instrumentelor cunoaște limba în care sunt întocmite actele sau după ce a luat cunoștința de cuprinsul acestora prin interpret, caz în care un exemplar tradus în limba română și semnat de cel ce a efectuat traducerea va fi atașat la dosar.

Înscrisurile destinate a fi traduse într-o limbă străină se vor redacta fie pe două coloane, cuprinzând în prima coloană textul în limba română, iar în cea de-a doua, textul în limba străină, fie în mod succesiv, mai întâi textul în limba română, continuându-se cu textul în limba străină.

Articolul 48

Actele notariale se îndeplinesc la sediul biroului notarului public în timpul programului de serviciu cu publicul, afișat în mod corespunzător.

Un act notarial se poate îndeplini în afară sediului biroului notarului public, în limitele circumscripției sale teritoriale, dacă la încheierea lui este interesat un număr mai mare de persoane sau partea care-l solicita este împiedicată să se prezinte, din motive temeinice, la sediul biroului.

În cazul în care întocmirea unui act notarial nu suferă amânare din motive obiective, acesta va putea fi îndeplinit și în afară programului de lucru, la cererea părții interesate.

Articolul 49

Îndeplinirea actelor notariale, în afară de redactarea înscrisurilor și de consultațiile juridice notariale, se constată prin încheiere, care va cuprinde:

- a)** sediul biroului notarial;
- b)** denumirea încheierii și numărul acesteia;
- c)** data îndeplinirii actului notarial;

- d)** numele și prenumele notarului public;
- e)** locul unde s-a îndeplinit actul notarial, în cazul îndeplinirii în afară sediului biroului notarial, precizându-se împrejurarea care justifică întocmirea înscrisului în acel loc;
- f)** numele sau denumirea părților, domiciliul sau sediul acestora și mențiunea faptului prezentării lor în persoana, reprezentate ori asistate, precum și modul în care li s-a constatat identitatea, cu excepția încheierilor prin care se da data certa înscrisurilor sau se legalizează copii de pe înscrisuri;
- g)** arătarea îndeplinirii condițiilor de fond și de formă ale actului notarial întocmit în raport cu natura celui act;
- h)** constatarea îndeplinirii actului notarial și a citirii acestuia de către părți;
- i)** mențiunea perceperii taxelor de timbru, a onorariului și cuantumului acestora;
- j)** semnatura notarului public;
- k)** sigiliul biroului notarului public.

Articolul 50

Părțile participante la actul notarial pot fi identificate de notarul public prin mențiunea în încheiere ca ele sunt cunoscute personal de acesta. În cazul în care notarul public nu cunoaște părțile, este obligat să se convingă de identitatea acestora, stabilită, după caz, prin:

- a)** acte de identitate sau legitimații oficiale prevăzute cu semnatura, ștampila și fotografia posesorului;
- b)** atestarea avocatului care asista partea;
- c)** doi martori de identitate, cunoscuți personal de notarul public sau legitimați conform lit. a).

Nu poate fi martor de identitate cel care:

- a)** nu a împlinit 18 ani;
- b)** figurează în act ca parte sau ca beneficiar;
- c)** din cauza unei deficiențe psihice sau fizice nu este apt pentru dovedirea identității.

Articolul 51

În situația în care se refuza îndeplinirea actului notarial, încheierea de respingere se va da numai dacă părțile stăruie în cerere, după ce li s-a atras atenția ca actul solicitat este contrar legii sau bunelor moravuri. Încheierea va cuprinde și motivarea refuzului, calea de atac la judecătoria și termenul de exercitare.

Îndeplinirea actului notarial poate fi respinsă și pentru următoarele motive:

- a)** solicitarea lucrărilor în afară orelor de lucru, cu excepțiile prevăzute la art. 48 alin. 3;
- b)** neprezentarea documentației necesare sau prezentarea ei incompletă;
- c)** neplata taxelor și a onorariului stabilit;
- d)** imposibilitatea identificării părților sau lipsa lor de discernământ.

Articolul 52

Încălcarea cerințelor prevăzute la art. 49 lit. c), f), j) și k) se sancționează cu nulitatea, iar a celorlalte cerințe cu anularea, în afară de cazul în care îndeplinirea acestora rezultă din lucrările actului.

Articolul 53

Actele notariale care prezintă erori materiale sau omisiuni vadite pot fi îndreptate sau completate prin încheiere de către notarul public, la cerere sau din oficiu, cu acordul părților, dacă lucrurile cuprind date care fac posibilă îndreptarea greșelilor sau completarea omisiunilor. Acordul părților se prezuma dacă, fiind legal citate, nu-și manifesta opunerea. Despre îndreptarea sau completarea efectuată se face mențiune pe toate exemplarele actului.

Articolul 54

Actele care au dispărut fără a mai fi rămas un exemplar original se reconstituie la cerere, prin încheiere, pe baza acordului părților sau, după caz, a succesorilor acestora. Reconstituirea se face la biroul notarului la care s-a întocmit actul.

În lipsa acordului părților, reconstituirea actelor dispărute se va face de judecătoria în circumscripția căreia își are sediul biroul notarial care a întocmit actul, în conformitate cu dispozițiile din Codul de procedură civilă.

În cazul în care actul dispărut a fost întocmit de alte instituții cu activitate notarială, reconstituirea se face de judecătoria în circumscripția căreia își are sediul instituția care a întocmit acel act sau se afla domiciliul ori sediul uneia dintre părți, după caz.

Articolul 55

La cererea părții de a li se da un duplicat al actului original, biroul notarial care a întocmit acel act poate încuviința eliberarea duplicatului. În acest scop, notarul public va cita părțile sau, după caz, pe succesorii acestora.

În textul duplicatului se reproduc, cuvânt cu cuvânt, cuprinsul înscrisului, cât și a încheierii prin care s-a constatat întocmirea înscrisului original. În locul semnăturilor originale se menționează numele de familie și prenumele fiecărui semnatar.

Duplicatul are aceeași forță probantă ca și originalul.

Articolul 56

Notarul public nu poate îndeplini acte notariale, sub sancțiunea nulității, dacă:

- a) în cauza sunt părți sau interesați în orice calitate, el soțul, ascendenții și descendenții lor;
- b) este reprezentantul legal ori împuternicitul unei părți care participa la procedura notarială.

Articolul 57

În cazul în care, valabilitatea în străinătate a actului notarial, este necesară supralegalizarea semnăturii și sigiliului notarului public de către Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe și misiunea diplomatică sau oficiul consular din România ale statului în care actul urmează a fi folosit, notarul public va pune în vedere părții obligația îndeplinirii acestei cerințe.

Birourile notariale nu pot lua în considerare actele care emana de la autoritățile altui stat, decât dacă semnăturile și sigiliile acelor autorități sunt supralegalizate de către misiunea diplomatică sau oficiul consular al României din acest stat sau de către Ministerul Afacerilor Externe al României.

În cazul în care prin convenții internaționale la care România este parte se prevede altfel, se aplică acele convenții.

Secțiunea 2 Autentificarea actelor

Articolul 58

Pentru autentificarea unui act, notarul public verifica și stabilește, în prealabil, identitatea părților. Părțile pot fi reprezentate la autentificare printr-un mandatar cu procura specială autentică.

Articolul 59

Când notarul public are îndoieli cu privire la deplinatatea facultăților mintale ale vreuneia dintre părți, procedează la autentificare numai dacă un medic specialist atesta în scris ca partea poate să-și exprime în mod valabil consimțământul în momentul încheierii actului.

Articolul 60

Pentru a lua consimțământul părților, după citirea actului, notarul public le va întreba dacă au înțeles conținutul acestuia și dacă cele cuprinse în act exprima voința lor.

Pentru motive temeinice, notarul public poate lua separat, dar în aceeași zi, consimțământul părților care figurează în act. În acest caz, în încheierea de încuviințare a autentificării se va menționa ora și locul luării consimțământului fiecărei părți.

Articolul 61

Declarația de voință a surdului, mutului sau surdomutului, știutori de carte, se va da în scris în fața notarului public, prin înscrierea de către parte, înaintea semnăturii, a mențiunii "consimt la prezentul act, pe care l-am citit". Dacă surdul, mutul sau surdomutul se găsesc din orice motiv în imposibilitate de a scrie, declarația de voință se va lua prin interpret.

Pentru a lua consimțământul unui nevazator, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit înscrisul și dacă cele auzite reprezintă voința sa, consemnând acestea în încheierea de autentificare.

Articolul 62

În cazul acelorora care din pricina infirmității, a bolii sau din orice alte cauze nu pot semna, notarul public, îndeplinind actul, va face mențiune despre aceasta împrejurare în încheierea pe care o întocmește, mențiunea astfel făcută ținând loc de semnatura.

Articolul 63

Notarul public sau părțile pot solicita ca martorii prevăzuți la art. 50 să fie prezenți și la semnarea actului.

Articolul 64

Toate exemplarele originale ale înscrisului autentificat, cerute de părți, precum și cel ce se păstrează în arhiva biroului notarial, împreună cu anexele care fac parte integrantă din acest înscris, se semnează în fața notarului public de către părți sau reprezentanții lor și, după caz, de cei chemați a încuviința actele pe care părțile le întocmesc, de martorii-asistenți, atunci când este cerută prezenta lor, și - dacă este cazul - de cel care a redactat înscrisul, în condițiile prezentei legi.

Fiecare parte poate solicita cel puțin un exemplar original al înscrisului autentic.

Articolul 65

Încheierea care constata autentificarea unui înscris va cuprinde, sub sancțiunea nulității, pe lângă datele prevăzute la art. 49, și următoarele mențiuni:

- a) constatarea ca s-a luat consimțământul părților;
- b) constatarea ca înscrisul a fost semnat în fața notarului de toți cei ținânduți sa-l semneze.

Mențiunea notarului public ca una dintre părți nu a putut semna tine loc de semnatura pentru aceasta;

- c) numărul anexelor cuprinse în actul autentic;
- d) dispoziția de investire cu forma autentică, care se exprima prin cuvintele: "Se declara autentic prezentul înscris".

Articolul 66

Actul autentificat de notarul public care constata o creanta certa și lichidă are putere de titlu executoriu la data exigibilității acesteia. În lipsa actului original, titlul executoriu îl poate constitui duplicatul sau copia legalizată de pe exemplarul din arhiva notarului public.

Articolul 67

În cazul în care notarul public respinge cererea de autentificare, încheierea va cuprinde mențiunile de la art. 51 alin. 1.

Dacă se face plîngere împotriva încheierii de respingere și judecătoria o admite, notarul public va da încheierea de autentificare a actului, conform hotărârii judecătorești rămasă definitivă și irevocabilă, și va menționa ca actul produce efecte de la înregistrarea cererii de autentificare.

Secțiunea 3 Procedura succesorală

Articolul 68

Procedura succesorală notarială se deschide, după caz, la cererea oricărei persoane interesate, a procurorului, precum și a secretarului consiliului local al localității în raza căreia defunctul și-a avut ultimul domiciliu, atunci când are cunoștința ca moștenirea cuprinde bunuri imobile.

În cazul decesului unei persoane care nu a avut ultimul domiciliu în țară, procedura succesorală se poate îndeplini de notarul public din circumscripția teritorială a judecătoriei în care defunctul și-a avut bunurile cele mai importante ca valoare.

Notarul public sesizat are obligația de a verifica în prealabil competența teritorială, iar dacă constata ca succesiunea este în competența altui birou notarial, se desesizează, fără să mai citeze părțile, trimițând cauza notarului public competent.

În cazul în care într-o circumscripție teritorială sunt mai multe birouri de notari publici, competența de îndeplinire a procedurii succesorale aparține primului birou sesizat. Notarul public va verifica dacă procedura succesorală nu s-a deschis la un alt birou de notar public din aceeași circumscripție, cercetând, în acest scop, registrul de evidență a succesiunilor, potrivit regulamentului.

Articolul 69

În cererea de deschidere a procedurii succesorale vor fi menționate datele de stare civilă ale defunctului, numele, prenumele și domiciliul moștenitorilor prezumtivi, bunurile defunctului, cu menționarea valorii acestora, precum și a pasivului succesoral.

Cererea va fi înscrisă în registrul succesoral al notarului public.

Articolul 70

În cazurile prevăzute de lege sau la cererea celor interesați, notarul public, personal sau printr-un delegat, va face inventarierea bunurilor succesorale. Dacă nu există cerere anterioară pentru deschiderea procedurii succesorale, cererea de inventariere ține loc și de cerere de deschidere a acestei proceduri.

Inventarierea notarială se va putea face numai cu acordul persoanei în posesia căreia se afla bunurile defunctului. În caz de refuz, se va încheia un proces-verbal, semnat de cei prezenți.

Articolul 71

Procesul-verbal de inventariere va cuprinde enumerarea, descrierea și evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data decesului.

Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menționa separat.

În inventar se cuprind mențiuni privind pasivul succesoral.

Bunurile defunctului care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se afla și a motivului pentru care se găsesc acolo.

În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi testament lăsat de defunct, va fi vizat spre neschimbare și va fi depus în depozit la biroul notarului public.

Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibili aflați la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau a refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de martorii prezenți.

Articolul 72

Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul public va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.

În cazul în care conservarea bunurilor succesoriale necesita anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviințarea notarului public, de custodele prevăzut la alin. 1 sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.

Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar și de custode sau curator. Dacă predarea are loc o dată cu inventarierea, se va menționa în procesul-verbal de inventariere, un exemplar al procesului-verbal predându-se custodelui sau curatorului.

Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile și să depună conturile la biroul notarului public la finalizarea procedurii succesoriale sau atunci când notarul considera necesar.

Articolul 73

Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituție specializată, facându-se mențiune despre aceasta și în procesul-verbal de inventariere.

Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lasă moștenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul și gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru:

- a) întreținerea persoanelor ce era în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;
- b) plata sumelor datorate în baza contractelor de muncă sau plata asigurărilor sociale;
- c) acoperirea cheltuielilor pentru păstrarea și administrarea averii succesoriale.

În succesiunea în care exista indicii ca urmează a fi declarata vacanta, notarul public va putea încredința administrarea provizorie a bunurilor succesoriale unui curator desemnat, cu încunoștințarea autorității administrativ-teritoriale.

Articolul 74

Măsurile de conservare luate de notarul public se vor comunica moștenitorilor legali, legatarilor și, după caz, executorilor testamentari, dovada comunicării anexându-se la dosar.

Completarea sau modificarea măsurilor de mai sus poate fi dispusă de notar până la încheierea finală a procedurii succesoriale. Efectele măsurilor de conservare încetează la data finalizării procedurii succesoriale.

Oricine se considera vătămat prin inventarul întocmit sau prin măsurile de conservare luate de notarul public poate face plîngere la judecătorie.

Articolul 75

După ce constata ca este legal sesizat, notarul public înregistrează cauza și dispune citarea celor care au vocație la moștenire, iar dacă exista testament, citează și pe legatari și executorul testamentar instituit.

Dacă printr-un testament autentic s-a instituit un legatar universal, se citează, în lipsa de moștenitori rezervatari, numai legatarul; dacă testamentul este olograf sau mistic, se citează și moștenitorii legali. În ambele cazuri se va cita și executorul testamentar, dacă a fost desemnat prin testament.

În succesiunea ce urmează a fi declarata vacanta, notarul public citează autoritatea administrației publice competența a prelua bunurile.

În cazul moștenitorului incapabil, se citează reprezentantul sau legal și autoritatea tutelara.

Articolul 76

În cadrul procedurii succesoriale, notarul public stabilește calitatea moștenitorilor și legatarilor, întinderea drepturilor acestora, precum și compunerea masei succesoriale.

În cazul existenței unui testament găsit la inventar sau prezentat de partea interesată, notarul public procedează la deschiderea lui. Dacă testamentul este olograf sau mistic se constata starea lui materială și se întocmește un proces-verbal.

Pe baza de declarație sau probe administrate în cauza se va stabili dacă succesorii au acceptat succesiunea în termenul legal.

Declarațiile de renunțare la succesiune și cele de acceptare sub beneficiu de inventar se înscriu într-un registru special.

Articolul 77

Calitatea de moștenitor și numărul acestora se stabilesc prin acte de stare civilă și cu martori, iar bunurile ce compun masa succesorală se dovedesc prin înscrisuri sau orice ale mijloace de proba admise de lege.

+ În succesiunile care privesc bunurile comune ale autorului succesiunii și ale soțului supraviețuitor, cotele de contribuție ale acestora la dobîndirea bunurilor se stabilesc prin acordul moștenitorilor.

Articolul 78

Procedura succesorală se poate suspenda în următoarele cazuri:

- a) au trecut 6 luni de la deschiderea succesiunii și, deși au fost legal citați, succesibili nu s-au prezentat ori au abandonat procedura succesorală, fără a cere eliberarea certificatului de moștenitor și exista dovada ca cel puțin unul dintre ei a acceptat moștenirea;

b) succesibilii își contesta unii altora calitatea sau nu se înțeleg cu privire la compunerea masei succesoriale și la întinderea drepturilor care li se cuvin;

c) moștenitorii sau alte persoane interesate prezintă dovada ca s-au adresat instanței de judecată pentru stabilirea drepturilor lor.

În încheierea de suspendare se consemnează elementele care au rezultat din dezbateri, până la momentul suspendării, cu privire la identitatea celor prezenți, opțiunea succesorală a acestora și compunerea masei succesoriale.

În cazurile prevăzute la alin. 1 lit. b), notarul public stabilește prin încheiere masa succesorală, cu precizarea bunurilor sau a drepturilor care se contesta, întinderea drepturilor moștenitorilor și motivele neînțelegerii, îndrumând părțile să soluționeze neînțelegerile dintre ele pe cale judecătorească.

În cazurile de suspendare a procedurii succesoriale prevăzute la alin. 1 lit. a) și b), dacă nu s-a făcut dovada ca cei în cauză s-au adresat instanței sau cei interesați n-au cerut repunerea pe rol a cauzei, notarul public va stabili taxele succesoriale provizorii și onorariile și le va comunica organelor financiare.

La cererea părților, notarul public va putea repune pe rol dosarul succesoral oricând, dacă se constata încetarea cauzelor care au determinat suspendarea lui.

Articolul 79

În cadrul dezbaterilor succesoriale, la fiecare termen notarul public întocmește o încheiere motivată, care va cuprinde mențiunile referitoare la îndeplinirea procedurii, declarațiile părților, prezenta martorilor și măsurile dispuse în vederea soluționării cauzei.

Articolul 80

Dacă notarul public constata ca în masa succesorală nu exista bunuri, dispune prin încheiere închiderea procedurii succesoriale și clasează cauza ca fără obiect.

Articolul 81

În succesiunea în care exista bunuri, s-a realizat acordul între moștenitori și s-au administrat probe îndestulătoare, notarul public întocmește încheierea finală a procedurii succesoriale.

Încheierea finală va cuprinde, pe lângă mențiunile comune încheierilor notariale, numele, prenumele și ultimul domiciliu al defunctului, data decesului, numele, domiciliul și întinderea drepturilor tuturor moștenitorilor și legatarilor, bunurile și datoriile succesiunii, taxele de timbru, onorariul, precum și alte date care au fost necesare la soluționarea cauzei.

Dacă moștenitorii și-au împărțit bunurile prin buna-învoială, în încheiere se va arata modul de împarteală și bunurile succesoriale atribuite fiecăruia. Actul de împarteală va putea fi cuprins în încheierea finală sau se va putea întocmi separat, într-una din formele prevăzute de lege.

Articolul 82

Încheierea procedurii succesoriale se poate face și înainte de expirarea termenului de acceptare a succesiunii, dacă este neîndoielnic că nu mai sunt și alte persoane îndreptățite la succesiune.

De asemenea, procedura succesorală se poate încheia de îndată, în temeiul unui testament, dacă acesta îndeplinește condițiile legale de formă, nu conține dispoziții contrare legii și nu aduce atingere drepturilor moștenitorilor rezervatari sau exista acordul acestora. În aceleași condiții, notarul public va putea stabili drepturile legatarului particular asupra bunurilor determinate prin testament.

Notarul public, având acordul tuturor moștenitorilor, va putea proceda la reducerea liberalităților, până la limitele prevăzute de lege.

Articolul 83

Pe baza încheierii finale, în termen de 20 de zile, se redactează certificatul de moștenitor sau de legatar, care va cuprinde constatările din aceasta încheiere referitoare la masa succesorală, numărul și calitatea moștenitorilor și cotele ce le revin din patrimoniul defunctului.

Un exemplar al certificatului de moștenitor se eliberează fiecăruia dintre moștenitori sau legatari, după caz, după achitarea taxelor succesoriale și a onorariilor.

În cazul în care s-a instituit un executor testamentar, se va elibera, în condițiile de mai sus, un certificat constatator al acestei calități.

După suspendarea procedurii succesoriale în condițiile art. 78 alin. 1 lit. b) și c), certificatul de moștenitor se eliberează în baza hotărârii judecătorești rămasă definitivă și irevocabilă.

Articolul 84

În cazul în care nu s-a făcut dovada existenței unor bunuri în patrimoniul defunctului ori determinarea acestora necesită operațiuni de durată și moștenitorii solicita să li se stabilească numai calitatea, se poate emite certificat de calitate de moștenitor.

Articolul 85

În lipsa moștenitorilor legali sau testamentari, la cererea reprezentantului statului, notarul public constata ca succesiunea este vacanta, eliberând certificat de vacanta succesorală, după expirarea termenului legal de acceptare a succesiunii.

Articolul 86

După emiterea certificatului de moștenitor nu se mai poate întocmi alt certificat, decât în situațiile prevăzute de lege.

Cu acordul tuturor moștenitorilor, notarul public poate relua procedura succesorală, în vederea completării încheierii finale cu bunurile omise din masa succesorală, eliberând un certificat de moștenitor suplimentar.

Articolul 87

Erorile materiale cuprinse în încheierea finală, precum și eventualele omisiuni se vor putea îndrepta, la cererea moștenitorilor, în baza unei încheieri, facindu-se mențiune despre aceasta în încheierea finală și pe toate exemplarele certificatului de moștenitor.

Articolul 88

Cei care se considera vătămați în drepturile lor prin emiterea certificatului de moștenitor pot cere instanței judecătorești anularea acestuia și stabilirea drepturilor lor, conform legii. Până la anularea sa prin hotărâre judecătorească, certificatul de moștenitor face dovada deplină în privința calității de moștenitor și a cotei sau bunurilor care se cuvin fiecărui moștenitor în parte.

În cazul anulării certificatului de moștenitor, notarul public va elibera un nou certificat, pe baza hotărârii judecătorești definitive și irevocabile. În acest scop, instanțelor judecătorești le revine obligația de a trimite la biroul notarului public competent în soluționarea cauzei copie de pe hotărârea rămasă definitivă și irevocabilă, împreună cu dosarul notarial, dacă a fost cerut în timpul judecății.

Secțiunea 4

Alte proceduri notariale

A. Legalizarea semnăturilor și a sigiliilor

Articolul 89

Notarul public poate legaliza semnatura părților numai pe înscrisurile pentru care legea nu cere forma autentică ca o condiție de valabilitate a actului.

Pentru legalizarea semnăturii, părțile vor prezenta exemplarele înscrisului nesemnate.

Notarul public va identifica părțile, se va convinge ca acestea cunosc conținutul înscrisului, după care le va cere să subscrie în fața sa toate exemplarele înscrisului.

În încheiere se va arata ca s-au îndeplinit condițiile esențiale ale legalizării de semnatura, în sensul art. 49 lit. g), prin următoarele mențiuni:

- a)** data (anul, luna, ziua);
- b)** numele părții și faptul prezentării ei în persoană;
- c)** constatarea subscrierii în fața notarului public a tuturor exemplarelor înscrisului.

La cererea părții, notarul public poate legaliza specimenul de semnatura al persoanei care se va prezenta personal la sediul biroului notarial și care va semna în fața notarului public.

Pentru legalizarea sigiliului, partea îl va prezenta notarului public care, după verificare, va întocmi încheierea de legalizare.

B. Dare de data certa înscrisurilor

Articolul 90

Înscrisul căruia urmează să se dea data certa se întocmește în numărul de exemplare cerut de parte.

În încheiere se va arata ca s-au îndeplinit condițiile esențiale pentru dare de data certa, în sensul art. 49 lit. g), prin următoarele mențiuni:

- a)** data (anul, luna, ziua), iar la cererea părții, și ora;
- b)** starea în care se afla înscrisul.

C. Certificarea unor fapte

Articolul 91

Notarul public poate certifica următoarele fapte pe care le constata personal:

- a)** faptul ca o persoană se afla în viață;
- b)** faptul ca o persoană se afla într-un anumit loc;
- c)** faptul ca persoana din fotografie este aceeași cu persoana care cere certificarea;
- d)** faptul ca o persoană, ca urmare a unei somații sau notificări, s-a prezentat sau nu într-o anumită zi și la o anumită ora la sediul biroului notarial și declarația acesteia.

În încheiere se va menționa și ora constatării, precum și fapta care se certifica.

Articolul 92

Notarul public certifica, la cerere, procesele-verbale și hotărârile adunărilor generale ale acționarilor sau asociațiilor societăților comerciale, printr-o încheiere în care se vor menționa data și locul adunării, faptul semnării procesului-verbal sau a hotărârii de către președintele adunării generale sau de către toți participanții.

La cererea președintelui sau a unei părți dintre participanții la adunarea generală, notarul public poate stabili identitatea participanților.

D. Legalizarea copiilor după înscrisuri

Articolul 93

Notarul public eliberează copii legalizate după înscrisurile originale prezentate de părți, după confruntarea copiei cu originalul.

În încheiere se va arata ca s-au îndeplinit condițiile esențiale ale legalizării copiei, în sensul art. 49 lit. g), prin următoarele mențiuni:

- a) atestarea conformității, copiei cu înscrisul prezentat;
- b) starea în care se afla înscrisul;
- c) semnatura secretarului care a făcut colationarea.

Dacă se legalizează un înscris sub semnatura privată sau din arhiva biroului notarial, în încheiere se va face mențiune expresă în acest sens.

În cazul în care confruntarea copiei cu originalul înscrisului cere o pregătire de specialitate, copia se va elibera numai pe baza confruntării efectuate de către un expert desemnat de notar, potrivit prevederilor legale. În acest caz încheierea este semnată și de expert.

Copii legalizate de pe actele autentificate din arhiva biroului notarial se eliberează numai părților, succesorilor și reprezentanților acestora, precum și celor ce justifică un drept sau un interes legitim.

E. Efectuarea și legalizarea traducerilor

Articolul 94

Pentru efectuarea traducerii, dacă aceasta nu este făcută de notarul public autorizat în acest scop, traducătorul atestat potrivit legii, care a întocmit traducerea, va semna formula de certificare a acesteia, iar notarul va legaliza semnatura traducătorului. Legalizarea semnăturii traducătorului se poate face și după specimenul de semnatura depus la biroul notarului public.

Dacă înscrisul se traduce din limba română într-o limbă străină sau dintr-o limbă străină în alta limbă străină, atât certificarea traducerii, cât și legalizarea semnăturii traducătorului de către notarul public se vor face și în limba străină în care se face traducerea.

F. Primirea în depozit de înscrisuri și documente

Articolul 95

La primirea în depozit a unor înscrisuri și documente, notarul public va menționa, în încheiere, ca s-au îndeplinit condițiile esențiale ale primirii în depozit, în sensul art. 49 lit. g), prin următoarele mențiuni:

- a) data depunerii (anul, luna, ziua), iar la cererea părții, și ora;
- b) identificarea înscrisurilor predate, aratându-se toate datele necesare în acest scop;
- c) numele deponentului și al persoanei căreia trebuie să i se elibereze înscrisurile;
- d) termenul de păstrare.

G. Acte de protest al cambiilor, cecurilor și al altor titluri la ordin

Articolul 96

Întocmirea actelor de protest al cambiilor, cecurilor și al altor titluri la ordin se face în condițiile stabilite prin legile speciale.

H. Eliberarea de duplicate ale înscrisurilor notariale

Articolul 97

La cererea părții, notarul public poate elibera un duplicat al unui act original aflat în arhiva sa. În acest scop notarul public va cita toate părțile sau, după caz, pe succesorii acestora.

În textul duplicatului se reproduce cuvânt cu cuvânt cuprinsul înscrisului, cât și cel al încheierii prin care s-a încuviințat întocmirea înscrisului original. În locul semnăturii originale se menționează numele de familie și prenumele fiecărui semnatar.

Duplicatul are aceeași forță probantă ca și înscrisul original.

Competența eliberării duplicatelor de pe actele emise de notariatele de stat sau alte organe cu activitate notarială aparține instituției care a preluat arhiva acestora.

I. Reconstituirea actelor originale

Articolul 98

În situația dispariției unui act din care nu mai există nici un exemplar original se va proceda, la cererea și cu acordul părților, la reconstituirea aceluia act.

Reconstituirea se va face la biroul notarului public unde s-a întocmit actul, cu citarea tuturor părților sau, după caz, a succesorilor acestora.

În cazul în care actul dispărut a fost întocmit de alte organe cu activitate notarială, reconstituirea se face de judecătoria în raza căreia și-a avut sau își are sediul organul care a întocmit actul, în condițiile prevăzute la alineatele precedente.

Capitolul 6

Controlul activității notariale, arhiva și evidența activității

Secțiunea 1

Controlul activității notariale

Articolul 99

Actele notariale sunt supuse controlului judecătoresc, în condițiile art. 100.

Activitatea notarilor publici este supusă controlului profesional administrativ, în condițiile prezentei legi.

Articolul 100

Actele notariale pot fi atacate de părți sau de orice persoană interesată prin acțiune în anulare la instanța judecătorească, în conformitate cu prevederile Codului de procedura civilă.

Totodată, partea nemulțumită poate introduce plîngere împotriva încheierii de respingere a cererii de îndeplinire a unui act notarial, în termen de 10 zile de la data când a luat cunoștința, la judecătoria în circumscripția căreia își are sediul biroul notarial care a refuzat îndeplinirea actului.

Plîngerea se depune la biroul notarului public care a refuzat cererea, iar acesta o va înainta de îndată instanței, împreună cu dosarul cauzei.

Judecarea plîngerii se face cu citarea tuturor părților interesate în cauză. În cazul admiterii plîngerii, instanța indică în hotărâre modul în care trebuie întocmit actul.

Notarul public este obligat să se conformeze hotărârii judecătorești rămasă definitivă și irevocabilă.

Articolul 101

Controlul profesional administrativ se exercită de către Uniunea Națională a Notarilor Publici prin consiliul sau de conducere și va avea în vedere:

- a)** organizarea Camerelor Notarilor Publici și a birourilor notarilor publici;
- b)** calitatea actelor și lucrărilor încheiate de notarii publici.

Consiliul uniunii poate delega Colegiului director al Camerei Notarilor Publici exercitarea controlului prevăzut la lit. b), în circumscripția sa.

Ministrul Justiției poate ordona controlul activității notarilor publici prin inspectori generali de specialitate.

Secțiunea 2

Arhiva și evidența activității

Articolul 102

Arhiva activității notariale este proprietatea statului și se păstrează, se conservă și se predă în condițiile legii.

Articolul 103

Biroul de notar public va avea arhiva și registratura proprii.

Secretariatul va efectua operațiuni privind primirea, înregistrarea și expedierea corespondenței, înregistrarea și indosarierea actelor, păstrarea registrelor, precum și alte lucrări cu caracter auxiliar, necesare bunei desfășurări a activității notariale.

Notarul public va ține și o evidență financiar-contabilă.

Capitolul 7

Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 104

Dispozițiile prezentei legi se completează cu prevederile Codului civil și cu cele ale Codului de procedura civilă.

Articolul 105

La cerere, notarii de stat în funcție, foștii notari de stat care au exercitat aceasta funcție timp de 10 ani, cu prestigiu profesional, precum și personalul de specialitate notarială din Ministerul Justiției devin notari publici, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 18. Notarii debutanți devin notari stagiați, dacă sunt angajați într-un birou de notari publici.

Notarii de stat în funcție, care nu optează în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi pentru funcția de notar public și nu vor fi preluați potrivit art. 108 alin. 3, vor fi transferați în interesul serviciului în sistemul Ministerului Justiției, în funcție de specialitatea juridică, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute de lege.

Numirea de notari publici, în afară celor prevăzuți mai sus, se va face după constituirea Camerelor Notarilor Publici și a Uniunii Naționale a Notarilor Publici, în condițiile art. 16 - 19 și art. 28 din prezenta lege.

Articolul 106

În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, notarii publici vor proceda la constituirea Camerelor Notarilor Publici și a Uniunii Naționale a Notarilor Publici.

Articolul 107

Regulamentul de punere în aplicare a prezentei legi va fi adoptat de Ministerul Justiției, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a acesteia.

Articolul 108

La împlinirea termenului prevăzut la art. 106 de la intrarea în vigoare a legii, atribuțiile de publicitate mobilă și imobiliară, toate lucrările, evidentele, registrele de transcripții-inscripții, mapele de amanet, precum și cărțile funciare vor trece în competența judecătorilor în circumscripția cărora se afla notariatele de stat.

Pe aceeași dată denumirile de "notariat de stat", "notar de stat", "secretariat" sau "secretar", prevăzute în reglementările în vigoare privind atribuțiile de publicitate imobiliară și mobilă introduse prin Decretul nr. 378 /1960, se înlocuiesc cu cele de "judecătorie", "judecător", "grefer" sau "grefer", după caz.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor de la alin. 1, judecătorii vor prelua numărul necesar de notari de stat, precum și personalul cu astfel de atribuții de publicitate, existent la notariatele de stat.

Articolul 109

Notarii publici își vor începe activitatea după 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Articolul 110

Consiliile locale și județene, prefectii, precum și Ministerul Justiției au obligația de a pune la dispoziția notarilor publici, la cererea acestora, spațiile necesare în vederea organizării și funcționării corespunzătoare a serviciilor publice pe care le prestează, prin încheiere, fără licitație.

Articolul 111

Cheltuielile efectuate pentru investiții, dotări și alte utilități necesare activității notariale se scad din veniturile impozabile pe o durată de 3 ani de la începerea efectivă a activității.

Articolul 112

Notarii publici vor angaja, cu prioritate, notarii debutanti, personalul auxiliar administrativ și de serviciu de la notariatele de stat.

Personalul rămas disponibil va fi încadrat prin redistribuire de către Ministerul Justiției, în sistemul sau, în condițiile legii.

Articolul 113

Lucrările notariale în curs de rezolvare la notariatele de stat vor fi finalizate până la data preluării activității de către notarii publici, în conformitate cu procedura stabilită în prezenta lege.

Arhiva notariatelor de stat care își încetează activitatea se va preda judecătorilor în a căror circumscripție teritorială se afla.

Cauzele succesoriale care au în continuare termene de dezbateri, după încetarea activității notariatelor de stat, se vor preda notarilor publici ale căror birouri sunt situate în circumscripția judecătoriei în raza căreia defunctul și-a avut ultimul domiciliu, potrivit criteriilor stabilite de Colegiul director al Camerei Notarilor Publici.

Articolul 114

Competența teritorială a birourilor de notari publici cu sediul în municipiul București se întinde pe tot cuprinsul municipiului.

Articolul 115

Birourile notariale constituite în condițiile prezentei legi își pot organiza sedii secundare în localitățile din aceeași circumscripție teritorială în care nu au luat ființă birouri de notari publici.

Sediile secundare își vor înceta activitatea o dată cu constituirea în acea localitate a unui birou de notar public.

Înregistrarea sediului secundar se face cu respectarea procedurii prevăzute de art. 18 alin. 1.

Articolul 116

Ori de câte ori în alte acte normative se folosește expresia "notariat de stat" sau "notar de stat" se va înțelege "biroul notarului public" și, după caz, "notar public".

Articolul 117

La expirarea termenului prevăzut la [art. 109](#), [Decretul nr. 387/1952](#) privitor la urmărirea unor datorii pe cale notarială, [Decretul nr. 40/1953](#) privitor la procedura succesorală notarială, [Decretul nr. 377/1960](#) pentru

organizarea și funcționarea Notariatului de Stat și Regulamentul privind aplicarea dispozițiilor [Decretului nr. 377 /1960](#) pentru organizarea și funcționarea Notariatului de Stat, aprobat prin [H.C.M. nr. 1518/1960](#), precum și orice alte dispoziții contrare se abroga.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 2 martie 1995, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI

prof. univ. dr. OLIVIU GHERMAN

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 14 martie 1995, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

IOAN GAVRA
